

~~Kopierownia~~
~~Wydawnictwo~~
~~Wrocław~~
~~2018~~
~~ISBN~~

MARTYNA

NR. ARCH.

364

SĘDZIOWIE

Tragedya

Napisał

Stanisław Wyspiański

JAGODA - DZIEWCZYNY I SĘDZIOWIE
ANKA - DZIEWCZYNY I SĘDZIOWIE
MAJKA - JOAS
WERONKA - JEWOCHA
KAROLINA - DZIEWCZYNY I SĘDZIOWIE
KAPITEK - DZIAD Julki
CZAREK - NATAN
JACEK - SAMUEL
WOJTEK - VRLOPNIK
PIŁT - DZIAD

6-13 STYCZNIA. 2018

1899

1907

ODBITO W DRUKARNI W. L. ANCZYCA

NAKŁADEM AUTORA KRAKÓW 1907

SKŁAD W KSIĘGARNI GEBETHNERA

SĘDZIOWIE

TRAGEDYA

NAPISAŁ Stanisław Wyspiański

RZECZ DZIEJE SIĘ NA WSI

Wieczór. Obszerna izba karczemna z niskim belkowanym pułapem, cała bielona siwo, obrypana, zbrudzona, z czarnym lampasem przy ziemi; podłoga gliniana ubita. W głębi, pośrodku ściany drzwi niskie, jednoskrzydłowe, wiodące do sieni; a po przez długą ciemną sień widać drzwi drugie, wiodące na gościniec. W ścianie głębszej, z lewej strony drzwi, wielkie czteropolowe okno podwójnie zaszklone od sąsiedniego alkierza, zasłonięte od wewnątrz rozwieszoną płócienną firanką. W ścianie po lewej drzwi od tegoż alkierza. Ściana z prawej strony drzwi środkowych oraz cała ściana po prawej zastawiona szafkami z mnóstwem szufladek i półek, lakierowanymi brązową farbą. Przed szafami lada, obita blachą, z obejściem; a zaś cała ta część obstawiona drewnianymi kratami malowanymi zielono. Tuż, od przodu drzwi małe do komory. Na słupkach odgrodenia rozwieszone tablice loteryjne blaszane, czerniałe i zrudziałe z popisanymi kredą liczbami oraz szyld zatknięty na nóżce żelaznej, wyobrażający na cytrynowo żółtem tle czarnego dwugłowego orzełka. Z lewej, u samego przodu stół, otoczony ławkami z oparciem w balaseczki to-

czone; wszystko lakierowane zielono. Pod ogrodzeniem cebrzyk, konewka, niecki Na słupku, przy kratkach, zawieszona lampa kuchenna, słabo oświetla całą izbę. Nade drzwiami modęcami do sieni oleodrukowy, poczerniały portret Cesarza w wieku młodzieńczym w białym uniformie z pąsową wstęgą przez piersi.

SAMUEL

(wielki, barczysty, w obszernej żółto brązowej atlasowej jupicy; w aksamitnych orzechowych spodniach; w białych pończochach, czarnych trzewikach z klamrami; głowa obrośnięta włosiem siwym, brązowa; czoło żółte; peisy w lokach; wielka futrzana czapka)

(siedzi nad księgami
i pisze i liczy)

JOAS

(patrzy mu w twarz)
(skrzypce ma przed sobą na stole,
których strun dłonią dotyka, zlekka je potrącając)

NATAN

(wchodzi; dzwi do ciemnej sieni pozostają otworem)

SAMUEL

(zamyka księgi, składa zatłuszczone papiery
i kwity do skrzynki, którą zawiera kluczem i wynosi do alkierza)
(po chwili w oknie w alkierzu widać w sąsiedniej
izbie brązowe wiszące zapalane świeczniki szabasu)

JEWDOCHA

(wchodzi, skraplając glinianą podłogę z lejka
blaszanego; zamiata izbę wierzbową miotłą; spódnice ma zakasaną po kolana, rękawy po łokieć;
chustka związana na głowie, przysłania zupełnie czoło jej i oczy)

NATAN

(w czarnym kaszkiecie, szarym chałacie ubłocnym, pod którym czarna kurta; złoty łańcuch zegarka, spinający obydwie kieszenie kamizelki;

• KURTYNA ZAMKNIĘTA

- wejście nielolain
- szykowanie (Mendocine przygotuje Jonasa, Nolan - "asia"
Gauls na nielolain

→ stworzyć KURTYNĘ - JONAS GRA!
BRAWA

- ZAMKNIĘTA

- 1) wprowadzanie publiczne
- 2) Jaki, dienerowy (znak światła dół - wychodzą sędziowie)

szare spodnie w czarne pasy zawinięte na surowych butach z cholewami; twarz smągła, z lekka obrosnięta; włos czarny, gęsty, skręcony, pejsy schowane pod kaszkiet; usiada na stole, w miejscu gdzie były rozłożone księgi starego; ubłoczone buty opiera o ławę, łokcie wsparł na kolanach, głowę podparł oburącz i wodzi po izbie oczyma za Jewdochą).

JOAS

(klęcząc na ławie, łokcie wsparł o stół, głowę na rękach, osłaniając twarz dłońmi ze stron obu; tak, pochylony nad skrzypcami, patrzy w Natana szeroko rozwartymi jasnymi oczyma; włos rudy o złotawym połysku, na tyle głowy przykryty jarmułką aksamitną czarną; peisy skręcone w loki.

Cera przeświecająca, różowa i biała; biała koszula, czerwona wstążką pod szyją w kokardę spięta; rękawy od koszuli nie zapięte, odsłaniają chude, wątłe ciało; obszerne orzechowe aksamitne spodnie krótkie na szelkach w krzyż przepiętych; bosa łydki i haftowane pantofelki bez na piętach).

JOAS

Twarz się ojcową łagodzi

a rysa, ta skaza u czoła

zanika w jasnej pogodzie;

ręką podeprze oblicza,

myśli z gonitew odwodzi,

tu wszystkie do czoła skupi;

włos kłębny muska na brodzie i słucha. - (zalicze g. smygale i siodło)

Patrzę ja w oczy rodzica,

serce się we mnie

i gram.

NATAN

Jak ty jeszcze głupi.

On swoje zyski przelicza.

JOAS

Joas Bracie, mnie jasność przejmywa
i widzę wtedy wskroś serca
i czytam wtedy pisane
myśli na czole ojcowem
i wiem, że są sprawiedliwe.
A gdy się, o brońże Jehowa,
myśl jakaś wkradnie męśliwa,
to zaraz mię serce zaboli.
Muzyka się moja urywa
i ojciec z miejsca podbiega,
bierze mię w swoje ramiona
i pyta: –

Co ci jest? Joas? – Skończona
moja gra,...już skrzypka milczy.

NATAN

Myślisz ty, że Bóg tobie gada?

JOAS

Że Bóg przezemnie ostrzega
przed karą, co późna spada.

NATAN

To ty masz Boga w arendzie?

Ty lichy?

JOAS

On zrywa się wszędzie;
próżno byś ty nie pozywał
Jego, co sądzić cię będzie.

NATAN

Ty sędzia?! Ty się pogniewał
na brata? – Brat by cię pouczył
jak to po świecie jest.

JOAS

Przecie ja widzę.

NATAN

Wilcza nora tu. Tam ogromne obszary.

JOAS

Robi cawę

↑ wyciągnięci do góry

Może, bracie, nor wilczych mrowisko?

NATAN

Wielki świat!

JOAS

↑ drugi wyjazd do piny

Piękny jest?

NATAN

♪ Miasta olbrzymy!

JOAS

Jako Jeruzalem święta, w ofiarnych ~~dymach~~ *dymach* owiana.

NATAN

Wielkie wody, kamiennymi mosty
ujęte.

Lasy całe chwiejące w korabiach.

Stery domostw, dworów, napiętrzone a nad wszystkim snujące się dymy, co
się tobie ofiarne wydają z fabryk, co świszczą i huczą.

Szum, młotów kucie, warczenie;

ci grajkowie nieustannie grają.

Bogactwo, nędza i – wolność i niewolne pęta.

JOAS

Więc Sprawiedliwość zwycięża
Złe. Więc Bóg o swoich pamięta.

NATAN

Każdy dla siebie żyje. Sam się broni.
Słabszy pada.

*Yerodoch stawa reiskę
inne mioty*

JOAS

Więc Bóg mocniejszym oręza
sam dobiera, jako Dawidowi.

Kolawie, mydo piowy

NATAN

Dawid? Bracie? Są prorocy nowi,
którzy więksi niż Dawid.

JOAS

Są święci?! *- kłpke*

NATAN

Wytrącili harfę Dawidowi.

JOAS

To są bracie prorocy przekłeci!

DZIAD

(w lachmanach z grubych worków, obwieszony różańcami; z torbą skórzaną; obrośnięty, czarny; włosy długie umazane tłuszczem)
(rozmawia z Jewdochą w sieni)

Daj Ty Boże zdrowie, dziecko, -
ty mi otwierasz?

JEWDOCHA

Czyście może szli ze śpiewką?
Cóż tak dom mijacie nasz?

DZIAD

Szedłem pod ten dom ze śpiewką;
łzą i krwią z bryzgalem twarz.

JEWDOCHA

Z waszych oczu krew pościłą
i na włosach krew?

DZIAD

Mnie za progiem trumna czeka
a was Boży gniew.

SAMUEL

(wychodzi z alkierza)

Odejdź!

(Jewdocha odchodzi)

Czegóż ty włóczęgo
na mnie srożysz brew?

(Joas odchodzi do alkierza; Natan odchodzi przez sień w pole)

DZIAD

Patrzę, jak się gady
Ty mnie znasz

SAMUEL

Znam i nie znam. Kto pamięta?

Dawna rzecz.

DZIAD

Pamięć dręczy mnie przekłeta

*głowe
→ KRZYK MOASA, bchodi ojad, Jewdocha
mowik*

IPULAWIE DZIADA →

*(mie ze progiem trumna czeka
a was Boży gniew)*

SAMUEL - ODEJDŹ! (Jewdocha odchodzi)

(wiel)

*o b...
patrzę jak się gady*

was legas

Dwadzieścia lat wstecz.

SAMUEL

Tyś to gazda?

DZIAD

...Dola święta!

Mnie tyś wyгнаł precz.

SAMUEL

Odejdźcie, – wyście napici.

DZIAD

Ja bólem, goryczą pijany.

SAMUEL

I złość wilcza, co z oczu wam świci.

DZIAD

Ty strachem napiętnowany.

SAMUEL

Żeście sami mienie mi sprzedali.

DZIAD

Żeś mię gnębił biedaka, – lichwiarzu.

SAMUEL

Żeście własną sprzedali rodzinę.

DZIAD

Żeś mi dziecko pohańbił w niewoli.

SAMUEL

Żem przygarnął sierotę dziewczynę.

DZIAD

Że ssiesz wszystką jej pracę i siłę,
jakeś ze mnie wyssał własność moją.

SAMUEL

To ją zabierz i idź sprzedajniku.

DZIAD

Musisz zwrócić jej wszystko zgrabione,

SAMUEL

Więc niech z ciebie zedrze, coś przetrwonił,
coś pod płotem gnił.

DZIAD

fłaska z kieliszki

0 A Bóg mię chronił.

Bóg mię chowa i mścić się pozwoli.

SAMUEL

Chcesz pomsty?

DZIAD

Ja cię mam w sieci.

SAMUEL

Kajdan na ręce? –

DZIAD

Chcę tobie kajdany.

SAMUEL

Jak mię ty sięgnąć chcesz? –

DZIAD

I ty masz dzieci

SAMUEL

Dzieci!? Słuchajno, ty szczwany;

bo się język do mowy nie kleci.

Ja już gotów największe ofiary
dla dzieci...

DZIAD

A ja chcę kary! –

SAMUEL

Co ty wiesz?! Czego żądasz!?

DZIAD

Zapłaty!!

SAMUEL

Dam ją, jakem nad cię bogaty.

Bierz...

DZIAD

Przyjmę tylko w równości. –

Czasy przysły, że jako przed laty, my ze sobą gadamy w szczeroci.

Tyś mnie zgrał! –

SAMUEL

Tyś na mnie nastawał!

DZIAD

Chciałem zabić.

SAMUEL

Więc miałeś więzienie.

DZIAD

A w więzieniu znalazłem sumienie:
jako tyś mą duszę zaprzedał,
jak ja tobie oddałem chudobę
i rodzinę i dziecko i mienie.

SAMUEL

Mam papiery.

DZIAD

Krzywdy dokumenta.

SAMUEL

Daleś rękę.

DZIAD

A ot niech przeklęta!

SAMUEL

Ty, – no – choćby to i słuszość twoja,
to, co z tego? – Ty się tak nasrożył,
jak kot dziki, – a ty kot chowany.
Tyś mnie wspomniał karę i kajdany
i mówisz, nie chcesz na rękę pieniędzy?

DZIAD

Nie chcę.

SAMUEL

A tyś je zawsze brał.

DZIAD

To ja się podlił.

SAMUEL

A teraz ty co?

DZIAD

Ja się wymodlił;
tak mocno w piersi bił, serce rozkroił
i czytał w nim, jak z ukazu:
coś ty człowieku jest, – coś jest,

i ja się uzbroił
na ciebie. –

Widzisz tu, medalik święty u różańca, aż z Bohorodczanów, na odpuszcie.

SAMUEL

Błaszka.

DZIAD

A ten wzięty z Rohatyna.

SAMUEL

Cóż to wszystko?

DZIAD

Wszystko poświęcane
na czarty, złe duchy, złoczyńcę,
kiedy zejdzie śmiertelna godzina.

SAMUEL

Ty sam jak stary czort.

DZIAD

JAK * czort święcony.

Doczekasz ty, – jaką ja niedolę
na cię zwlokę, – za moją sromotę
i za córkę, za dwór, łąki, role;
że ty pójdziesz, tułacz, kij tułaczy
w rękę. – Ty... poznasz, co znaczy
nieszczęście, – bo nieszczęście to ja.

Ja tu w domu. –

(oddala się w sień i znika)

NATAN

(wchodzi ze sieni)

SAMUEL

Ozy skończyłeś te twoje konszachty?

NATAN

Z Jewdochą?

SAMUEL

Nie z Jewdochą.

NATAN

Popisałem już wczora kontrakty.

*→ Nathan, Jewdocha - odszedł od pulpitu
Natan - myślał, że białe
Samuel z koszyka na Natanie
słot z boku*

SAMUEL

Żebyś ^{ino} nie odszedł z darmochołą.

NATAN

Jakto? - *loya'ga**

SAMUEL

Że się wadzisz z tą płochą.

NATAN

No już ona nie zda.

SAMUEL

Zdadzą inni.

NATAN

Stary?

SAMUEL

Myśmy powinni

się ~~strzedz.~~ - *STRZEC*

NATAN

No, tego pijaka.

SAMUEL

...Ojca!

NATAN

Ojciec?! To jego trza kupić.

SAMUEL

Nie można. A ty się ogłupić
dziewce nie daj.

NATAN

To jedno potrzeba:

żeby oni oboje nie mówili

ze sobą.

SAMUEL

(podstępnie, z wahaniem)

Trza tejże chwili

jechać. -

NATAN

No a - co z nią?-

SAMUEL

Z nią się zgodzić.

NATAN

Jak się zgodzimy.

SAMUEL

To nie będzie szkodzić.

NATAN

No to zmilknij. Potem ja wyjadę.

SAMUEL

Może stary wróci do więzienia
znowu?-

NATAN

Ino, że jak tu tę zradę przygotować...?

SAMUEL

Trzeba myśleć... -

NATAN

Obmyśleć.

SAMUEL

Wykonać.

Ja...?! **NATAN**

NATAN (nagle)

SAMUEL

Ty! -!

NATAN

A rzecz przysądzić...?

SAMUEL

...Innemu.

NATAN

Komu!?!...!

SAMUEL

Juści niewinnemu.

NATAN

To nic. - Macie ojciec kogo?

SAMUEL

Tybyś więc, -?! -?

NATAN

Juści, – no a czemu?

SAMUEL

Ty się nie ulęknieš w czynie?

NATAN

Nie.-

SAMUEL

A Bóg...?

NATAN

To chwilę – a potem strach minie.

(oddalają się do alkierza)

(ze sieni wchodzi Dziad i Jewdocha) ↓ ↗

DZIAD

...Jewdocha!?

JEWDOCHA

A no juści Jewdocha.

DZIAD

A wiesz ty z czym ja przychodzę?

JEWDOCHA

Coś się ze starym swarzyć?

DZIAD

Ja cię chcę kupić.

JEWDOCHA

Zaś wam ta znowu po dziwce?

DZIAD

A wiesz ty, że oni są chciwce,
choćby cię z duszy ołupić?

JEWDOCHA

Ano są moje panowie.

DZIAD

A wiesz gdzie twoi ojcowie –?

JEWDOCHA

Cóż wam to o ojców się pytać
przyszło? – ...Pomarli matusia.

DZIAD

A ojciec...?

ETIUDA
Jewdocha, Natan

→ kuzyn, wdówka

JEWDOCHA

Matusz poklęli.

DZIAD

Ojca!?

JEWDOCHA

Na czarnej służbie.

DZIAD

Niemów, – psie!

JEWDOCHA

Wy co, stary sęku?

Do mnie?

DZIAD

...Jak ja na ręku niańczył dońkę...

JEWDOCHA

A – ...co? – Wyście znali
ojców, – żeście ojcowali?

DZIAD

A ty była zamożna, bogaczka.

JEWDOCHA

A co, -gdzie? –

DZIAD

Tu, na tym dworze.

JEWDOCHA

A dzisiaj ja posługaczka
licha.

DZIAD

Gaździonka!!

JEWDOCHA

...A może. –

DZIAD

I tobie się niecznie?

JEWDOCHA

Bom nie znała
a choć co wspomnę niekiedy, to się widzę tu u proga mała,
wylękała, – co ktoś mnie goni,

ot tak z ręką na mnie zamierzoną;
chce ^{bić} tłuc i z taką czerwoną
twarzą, co ogniami pała, –
– ktoś mój,...

tobym rękę dzisiaj całowała,
co mnie biła, ... bo swoja...

DZIAD

Dziecko!!!

JEWDOCHA

To wy!! -?

DZIAD

...Ty poznała!

JEWDOCHA

Ja nic nie wiem i cóż mi poznanie?

Co mi dawne, co mi spominanie?

Człowiek ślęczy i próżne łyzy roni,

co się stało, już się nie odstanie. *→ uniać*

DZIAD

Można się mścić.

JEWDOCHA

Komu wola.

DZIAD

Ty możesz.

JEWDOCHA

A ja nie mściwa.

DZIAD

Choćby o tę krzywdę twoje.

JEWDOCHA

O moją, to ja wiem, – to prawo moje.

DZIAD

A ty ty – ty się sprzedała!!

JEWDOCHA

(z mocą, groźnie)

Nie!!!

DZIAD

Ty podła, ty...

JEWDOCHA

(cicho)

--- Ja kochała.

DZIAD

A ty wiesz okrutna przeklętnico,
coś wyrzekła? – Kogo ty kochała?
Że ty nie warta żyć?

JEWDOCHA

Widać nie warta.

Bo to moje życie jedna nędza.
Ino mi choć miłość co dała,
kochająca, – żem dziś pokutnicą.
– A tam to mi droga otwarta.

DZIAD

Z kościoła cię wyżenie ksiądz,
bo ja ciebie oskarżę do księdza.

JEWDOCHA

Skarżcie.

DZIAD

Aż ty na kościelnym progu,
wypchnięta będziesz się wić, –
nie wstająca, aż kiedy się Bogu
spodoba.

JEWDOCHA

Ja niechęć żyć! –

DZIAD

Ty bluźniercza, ty się chcesz uchylać
od życia, imać noża, powroza?

JEWDOCHA

A chcę.

DZIAD

Jakim ty czołem?

JEWDOCHA

Spokojna.

DZIAD

Potępiona, o zgroza!

JEWDOCHA

Nie groźcie wy mnie księdzem, kościołem,
bo jakbyście grozili nad trupem,
nad grobową przykopą i dołem.
Już nie długo mnie.

DZIAD

Dyablim łupem
chcesz być, chcesz iść w zatracenie?

→ mam i się
danie płaszczy

JEWDOCHA

W niepamięć, – to i wszystko się skończy,
żebym jako wszystko zapomniała,
żebym zbyła i dusze i ciała, –
bo choć ciała zbędę, żywiąc duszę,
ból zostanie i wszystkie katusze.

DZIAD

Opętana!

JEWDOCHA

Ja we snach się widzę,
na czyścowe czeluście zepchnięta
a w koło od jęku duszek
zawierucha wyje strachem zdjęta;
przelatują języki ogniste
i siekają dusze nieczyste.
A na samym dnie, na głębi,
w powrozy zakuty z płomieni
któs, jak wy, za mnie wtrącony.
Może wy? – Mój ojciec?

DZIAD

...Palony!!

Ja!!? Co ty straszna widziała -?!
ty w jakieś piekielne łony
zaszła? – I byłeś u księdza?

JEWDOCHA

Nie.

DZIAD

Złe nie dało, nie śmiałaś.

JEWDOCHA

Teraz niechcę.

DZIAD

Ty się chronisz od bożego stoła
od księdza, od kościoła?

JEWDOCHA

Kościół, ojczyzna, nie jedyny
Boży dom.

DZIAD

Znaszże ty inny?

JEWDOCHA

Śmierć.

DZIAD

To śmierć cię woła!
Cięży tobie twój grzech. → *wyjście 4P*

JEWDOCHA

Nie mam winy
ani mi cięży grzech, – złe mi na świecie!
Oto wszystko, – co się odemnie dowiecie.
A że mi to jest złe, że serce strute,
że mam ręce, jak w więzach, zakute *boję o życie*
a na czole znamię wypalone
wstydu, – i że kocham i że nienawidzę
i że płacę, że jęków się wstydzę,
że wstręt targa mną i w nim żyć muszę,
żem w bezdroża te zagnała duszę,
że mi się próżną zda ulga z kościoła,
to może prawda już, że śmierć mnie woła.

(Dziad odbiega do sieni)

NATAN

(wychodzi z alkierza; pochyla się nad Jewdochą)
No –? Cóżżeś tak upadła?

JEWDOCHA

(ostro)

Nie rusz mnie.

NATAN

Pobił cię? – Wstańże! – Co –?

JEWDOCHA

Nie rusz mnie.

NATAN

Cicho!

JEWDOCHA

Bom jest we złości rozjadła.

NATAN

Co, -??!

JEWDOCHA

Skończ ty ze mną raz!

NATAN

Na co-? Ty chcesz?

JEWDOCHA → *ne kolana (etno)*

Gdzie ty jedziesz!?

NATAN

Ty przecie wiesz.

JEWDOCHA

Ty się żenisz!

NATAN

A kto ci powiadał?

JEWDOCHA.

Ja wiem. – A, a jak się mienisz.-

NATAN

No to i cóż tobie –?

Ja to zły?

JEWDOCHA

Cóż mi ta...

NATAN

No to co ty chcesz –?

JEWDOCHA

By się wszystko raz ze mną skończyło.

NATAN

No... czekaj...

JEWDOCHA

Nie chcę!

NATAN

Gadać nie dasz.

JEWDOCHA

Nie trza! Po próznicy.

NATAN

(chce iść)

No to?

JEWDOCHA

(chwytą go za chałat)

Stój ty!

NATAN

Cicho!-Czego?

JEWDOCHA

Śmierci!! –

NATAN

Cicho! Cicho!

JEWDOCHA

Zabij mnie ty.

NATAN

Co ty gadasz? Cóżes ty słyszała?

Kto to mówił?

JEWDOCHA

Co ty się boisz? – Czego?

NATAN

Co ty powiedziała? – Co to?!

Skąd? Jak?

JEWDOCHA

Ot z podszeptu złego.

Zabij mnie ty!!

NATAN

(trzęsie się)

N. Co to? Kto szeptał? Ty nas słuchała?

JEWDOCHA

Kogo? – Ty tchórz, – ty, ty – podły! –
Niechby ręka tobie w strachu drżała,
ty musisz.

NATAN

Cicho!

JEWDOCHA

Zdam, powiem, rozkrzyczę,
co wy oba z ojcem za przekupnie, jak wy ludzi w światy wywozicie
na sprzedaj.

NATAN

Cicho!

JEWDOCHA

Jak ty twoje dziecię
kazał mnie dusić. –

NATAN

Cicho!!

JEWDOCHA

Zabijać!

NATAN

Ciebie zamkną!

JEWDOCHA

Z tobą, z tobą zwiążą.

NATAN

– Głupia ty! –

JEWDOCHA

Jak ty mnie truć się dał, gdym zaszła w ciążą.

NATAN

(odsuwa się od niej w głąb)

Ty... ty... kłamiesz! kłamiesz!!

JEWDOCHA

Co? – – Teraz ty się łamiesz
w sobie z tą myślą zbójceką. –

Zabij! Zabij! – Ja tego chcę, –
zabiłam dzieckol –

To jego płacz słyszę okropny, tak okrutliwie żallosny, że gdzie spojrzę, to widzę
te oczy, jak się one ku mnie patrzą, jak płacze, jak łka, jak te ręce...

Te mnie mściwe oczęta ścigają i tak żyję w tej morderczej męce wciagle myślę
przy dziecku, przy zbrodni.

okrutnica, – jędz, ja zabiła!

NATAN

Cicho! – Cicho! – Ty szalona! –

Posłyszają...

JEWDOCHA

Ja kryć nie chcę, nie umie,
ja uszy mam pełne płakania,
tego dziecięcego krzyku.

Wszędy je widzę, jak kona,
oczka zawraca ku mnie.

Szalona ja. – Zbójczyni szalona!

A ty łotr!...

NATAN

Cicho!

(mocuje się z nią, jest słabszy)

Ty, – to już – co ty chcesz – jak chcesz –

...cicho...

JEWDOCHA

Jak ty moją zatraciłeś duszę.

Zabij –

NATAN

Chcesz...?

JEWDOCHA

Chcę. – Musisz.

NATAN

...Muszę...

JEWDOCHA

(puszcza go; dźwiga się)

A potem ty się zeń z tą ręką krwiącą.

NATAN

(trzęsie się)

Okropna ty, – okropna – –

(odbiega)

JEWDOCHA

Będzie mi Spokój Bóg, jak w dół mię wtrąca. *Natan - zejść*

(odchodzi do komory. Drzwiami od sieni wchodzi)

URLOPNIK

(w białej kurcie sukiennej, wykredowanej, z guz-

kami mosiężnymi; w czapce i spodniach niebie-

skich; młody, czerwony jak burak; włosy krótkie jasne żółte)

Jedzie Jaś, jedzie Jaś

juzem go poznała.

Wywija chusteczką,

com ci mu ją dała. *2x*

Wywija chusteczką

od samego złota,

com ci mu ją dała, *2x*

uboga sierota.

JOAS

(wybiega z alkierza na śpiew)

(rzuca się na szyję urlopnikowi)

O ty mój ptaku, nauczycielu ty mój, *2x* będziesz

tu ze mną u ojca?

URLOPNIK

Może.

JEWDOCHA

(wyszła z komory)

(do Jo asa)

No idź ty.

JOAS

Będziesz z nim co mówić?

(odchodzi do alkierza)

JEWDOCHA

(upada przy nogach urlopnika)

Gwałtowne przywrócić talerz z rybkami

URLOPNIK

Coż teraz z tobą będzie?

JEWDOCHA

Do więzienia.

Kto? URLOPNIK

JEWDOCHA

Ja.

URLOPNIK

Nie ty, ale on.

JEWDOCHA

Jak?

URLOPNIK

Ostaw to mnie

→ reakcja dziewczyny / Dół
→ wychodzi kotom ↑

JEWDOCHA

On ich tam nie wieździe do żadnej roboty,
ino na zepsucie. – Ja go znam.

JEWDOCHA

(powstaje, gdy wchodzi:)

NATAN

(za nim wchodzi dziewczęta)

Jewdocha, piwo dla pańienek.

→ 2 kobiety, 4 knesie

→ podać 3 kufle po kolei

JEWDOCHA

(podchodzi do lady; – nalewa piwo)

JUKLI

(obrośnięty dziko nastrzępionym włosom jasnym
żółtym; z oczyma złotymi; w ubraniu przejrzy-
stent i przeświecającem, jak sito, barwy popiołu i prochu; boso),
(na tyle głowy połamany półcylinderek z szero – kiem rondkiem)
(wchodzi z koszem i workiem)
(wszedłszy, puka w wewnętrzną deskę drzwi)

Malen odpiła nośnik

dziwusny malowanie

Ho! ho! Panny gdzieś jada?

DZIEWCZYNA

- fajda

Za zarobkiem.

JUKLI

A z kim?

DZIEWCZYNA

Same. - Anke

JUKLI

Jukli nie pójdzie nigdzie, Jukli głupi, Juklemu tu dobrze; ztąd o milę jest jedno świństwo, ztąd dwie mile, wielkie świństwo, ztąd cztery mile, to jest algemeine szweinerei.

(worek i kosz stawia pod ogrodzeniem)

NATAN

Ty nie bądź za mądry.

JUKLI

Natan, żeby ja był cygan, toby ja miał lepsze portki wdziać. – A Jukli będzie szedł do Raju po samych kwiatkach. Blaue Vergis-meinnicht und rote Nelken. Ja mam sześć córek, to im się wszystkim powodzi! A Jukli usiedzie u Abrahama na podółku w samym śródeczku i będzie jadał cukierki z czystego miodu.

Jukli będzie wybrany z narodu Judzkiego.. Jukli głupi, bo mu Pan Bóg głupotę dał i nad drugich go wywyższył tem ogłupieniem.

Jukli pójdzie do Boga, do Edenu (miska) Ale wie w czystym, jak biały śnieg, odzieniu; bo tu jasno w sumieniu.

NATAN

Ty się w cudze rzeczy nie wtrącaj.

JUKLI

Ja ino na nasze rzeczy patrzę.

NATAN

Ty ino twoich rzeczy doglądaj a w cudze się nie mieszaj.

JUKLI

A to już jest taki kto inny, co ludźmi tak choćby i w korcu maku miesza, że oni się

swoi zawsze znajdują.

NATAN

Tak niech oni będą przy swoim a nie zacierają w cudze.

JUKLI

Co komu Pan Bóg dał, to niech to ma. A kto ma myto? Stary Samuel. A kto ma trafikę? Stary Samuel. A kto ma loteryę? Stary Samuel. A kto ma tartaki? Stary Samuel. A kto ma dostawy wojskowe? Stary Samuel. A kto spławia drzewo? Stary Samuel. A kto ma majątności i włości? Stary Samuel. A Jukli niema ani majątności, ani włości, ani tartaku, ani loteryi, ani myta, ino ma swoją Lorę i swoją Peigę i Rebekeę i Sarę i Liję i Rachelę i Jukli ma swój mały handelek. Co kto potrzebuje, to mu przyniesie. Jukli jest mała mucha.

NATAN

Niechże ciebie kto jak muchę kiedy nie zatarasi.

JUKLI

Nad Juklim czuwa On, co o każdej swojej musze wie i za każdą jednako się mści. Oko za oko. Ręka za rękę. On! Pan Zastępów, który jest Jeden. A za Nim stoją skrzydlate Trony i skrzydlate Cherubiny i skrzydlate Serafy i skrzydlate Aniołkowie i skrzydlate Archan-gieły a wszystkie z żelaznemi ostremi pałuszami.

(odchodzi)

* **DZIEWCZYNA** — *Yapoda*

(idzie z kuflem do urlopnika)

Co, pan wojak nie pije?

Piwo dla pana wojaka. Ja płacę,

URLOPNIK

102 W Panna płaci?

DZIEWCZYNA - *Konole*

Będziecie pić?

URLOPNIK

No ja.

JEWDOCHA

(przynosi piwo)

DZIEWCZYNA - *Gajda*

A możeby pan wojak nas odprowadził? Bo po nocy...

URLOPNIK

A gdzie?

DZIEWCZYNA *Gajda*

Do miasta.

URLOPNIK

A wy to same?

DZIEWCZYNA - *Apie*

URLOPNIK

No ja. Ino wpierv wstąpię do wójta, bo mam przykaż.

NATAN

(daje dziewczętom znaki)

(i wywabia je do sieni)

(poczem dziewczęta znikają w zamkniętej alkwie)

NATAN

(wraca ze sieni)

(idzie ku urlopnikowi)

NATAN

Panie wojak. - *wójcie Łajko*

(częstuje go papierosami)

URLOPNIK

(bierze papierosa i zapala)

NATAN

(wyjmuje rewolwer z kieszeni)

Umiecie to nabić?

URLOPNIK

No ja.

(kładzie papierosa na stole, siada na ławie)

NATAN

(podaje mu patrony)

URLOPNIK

(nabija rewolwer)

NATAN

(przygląda mu się)

Po nocy nieswojo, do miasta daleko.

URLOPNIK

Do miasteczka blisko.

NATAN

To w inną stronę.

URLOPNIK

Przeciwną.

NATAN

Przeciwną.

URLOPNIK

(kładzie rewolwer na stole)

NATAN

(przykrywa rewolwer swoim kapeluszem)

URLOPNIK

A gdzie tu jest posterunek żandarmeryi?

NATAN

W miasteczku. A na cóż wam żandarmów?

URLOPNIK

Mam się meldować.

NATAN

Zaraz?

URLOPNIK

No ja, zaraz.

NATAN

Dziś?

URLOPNIK.

No ja, dziś.

NATAN

Wy do miasteczka sami?

URLOPNIK

Jak wy do miasta.

NATAN

A skąd wy wiecie, że ja do miasta? *

URLOPNIK

A boś z miasta.

NATAN

Tom tu w domu.

URLOPNIK

A tamte dwie³ na was czekają.

Gdzie to one jadą?

NATAN

Ja to wiem? Za robotą.

URLOPNIK

Macie ich książki?

NATAN

No mam.

URLOPNIK

A to czemu mówisz, że sam idziesz.

NATAN

To wybyście może poszli z nami?

URLOPNIK

A kiedy bo idę w stronę przeciwną. A gdzie wy ich to odwozicie?

NATAN

Ja jadę osobno.

URLOPNIK

Sam?

NATAN

Do miasta z niemi.

URLOPNIK

Dalej sam?

NATAN

No tak.

URLOPNIK

(kładzie rękę na kapelusza na stole)

To na to wam potrzeba?

NATAN

A co wy macie do mnie?

URLOPNIK

A bo ty chcesz uciec!

NATAN

Przed wojskiem.

URLOPNIK

Przed nią.

(w głębi sieni we drzwiach od gościńca pokazuje się Jewdocha)

NATAN

A ona wam co?

URLOPNIK

(rzuca kapelusz Natanowi)
Siostra, ty psiakrew żydowska.

NATAN

(schyla się po kapelusz)

URLOPNIK

(bierze rewolwer ze stołu i chce go schować do kieszeni)

NATAN

(chwytając go za rękę)

(szarpia się tak; wpadają do sieni)

(na zgiełk wybiega z alkowy)

SAMUEL

(we drzwiach alkowy ukazuje się)

JOAS

(patrzy za ojcem)

SAMUEL

(nagłym ruchem zamyka drzwi z izby do sieni)

(słychać zgiełk)

*phopychali / Urlopnik, Nathan → doś
Jewdocha jak zjedzie
←→ Siostra*

SAMUEL

Joas! Joasi I --

JOAS

Ojciec, wy co?

SAMUEL

Zamilknij, dziecię kras.

Niepatrzaj ty, nie słuchaj.

JOAS

Co tam --?

SAMUEL

Niezrywaj się, nie ^{sz}ruchaj.

Przytul się do mnie, skłoń tu głowę.

JOAS

Ojcze, jak oczy twe surowe?

Jakie w twych okach iskry gorą?

Co oni-?!

SAMUEL

Szczęście twego ojca to wydzierce;

na męki moją duszę biorą.

JOAS

Ojcze tam brat był.

SAMUEL

Tam mordercę!

Może się krwawią zemstą skórą?

JOAS

Ach ojcze, twoje bije serce,

jako kowadła zegarowe. --

(chwila wyczekiwania)

SAMUEL

(w oczach Joasa)

(powtarza gesta umówionej zbrodni)

(pada strzał)

(słychać wykrzyk Jewdochy)

(wbiega Natan wystraszony)

SAMUEL

(Świeci, wyprawdzanie Joasa, wchodzi postać Jewdochy)

Jewdocha; ...

2. samuel:

(do Natana)

Ty uciekaj, uciekaj.

NATAN

On uciekł.

SAMUEL

On nie ucieknie. Ty uciekaj.

NATAN

A gdzie?

SAMUEL

Do miasta, do miasta.

~~(daje mu pieniądze)~~

~~NATAN~~

~~(chwyta pieniądze)~~

~~(w tej chwili)~~

~~(za drzwiami jęczy)~~

~~JEWDOCHA~~

~~(pociąga drzwi)~~

~~(czołga się na próg)~~

~~(włosy zwieszono)~~

~~(warkocze wlokące się po ziemi)~~

~~(czołga się przez izbę)~~

~~(w sieni pokazuje się żandarm)~~

~~JEWDOCHA~~

Przyjmijcie mnie na tę ostatnią chwilę skonaną, — niech umrę tam, gdzie zaznała tego okrutnego, śmiertelnego kochania, — tam do komory.

~~(wlecze się)~~

~~(podtrzymywana przez Felgę, starą żydówkę)~~

~~FEIGA~~

~~Co się stało? Co się stało? Żeby ja tak zdrowa była.~~

~~ŻANDARM~~

~~(wchodzi)~~

~~(w tej chwili dwóch innych żandarmów prowadzi urlopnika)~~

(wchodzą)

(zajeżdża wóz)

SAMUEL

(popycha Joasa do alkowy)

(wchodzą:)

NAUCZYCIEL, WÓJT, SĘDZIA, APTEKARZ. *- z domu*

SĘDZIA *- Potke*

(w szerokim czarnym surducie długim, z szerokim białym gorsem w wyciętej kamizelce; kołnierzyk wykładany; wąs żółty, twarz różowa, czoło białe, łysawy; cwikier w złotej oprawie na końcu nosa)

Musimy ich przepytac.

NAUCZYCIEL *- Paweł*

(otyty i szpakowaty; w zarzutce oliwkowej wypłowiałej, w półokrągłym kapeluszu sztywnym brązowym zrudziałym; w kamizelce żółtej w kwiateczki; w stojącym wysokim kołnierzyku)

Niby tego przesłuchać.

SĘDZIA

Pan będzie spisywał.

NAUCZYCIEL

Niby tego piórem.

SAMUEL

(przynosi papier, kałamarnicę i pióro)

SĘDZIA

(do Natana)

Jak się to stało?

NATAN

(pytającym wzrokiem patrzy na Samuela)

SAMUEL

Kto ma mówić?

SĘDZIA

(do Natana)

Jak się nazywasz?

NATAN

(oddaje swoją książkę)

SĘDZIA

(do Samuela)

Syn wasz?

SAMUEL

Syn starszy.

SĘDZIA

Macie drugiego?

SAMUEL

On na nic nie potrzebny.

SĘDZIA

W jakim wieku?

SAMUEL

Dziecko.

URLOPNIK

On już duży.

SĘDZIA

Przyprowadzić.

ŻANDARM

(chce otworzyć drzwi od alkierza)

(ale są zamknięte od wewnątrz)

JUKLI;

(wraca) *Samuel? Zamknięte*

SĘDZIA

Na co te drzwi zamknięte?

SAMUEL

Szabes.

NAUCZYCIEL

Tam się w środku palą świeczniki; niby
tego szabes.

APTEKARZ

(blondyn, wysmukły o pociągłej twarzy; w błę-
kitnym krawacie w białe kropki, zawiązanym
w dużego motyla; w jasnym ubraniu; w lakie-
rach)

Ta co?

WÓJT

(we fioletowym kabacie krótkim, w szarym włóczkowym szaliku, szarych spodniach, wysokich butach błyszczących; z wąsem przystrzyżonym; z grzywą włosów równo z czołem; barczysty, suchy)

Tew Otworzyć. *-Janek*

SĘDZIA

Otworzyć.

NAUCZYCIEL

Niby tego otworzyć.

APTEKARZ *-Janek*

Ta co?

ŻANDARM

(stukanie w drzwi)

SAMUEL

On nie otworzy.

SĘDZIA

Każcie sami.

SAMUEL

Joas, Joas, otwieraj..

JOAS

(otwiera drzwi z alkierza)

(wchodzi)

SĘDZIA

Tyś jest syn młodszy?

JOAS

Jam jest.

(ręce na piersiach skrzyżował)

ŻANDARM *-Paweł*

(patrzac w izbę)

Tam są jakieś dziewczęta.

SAMUEL

Zgodziły się na służbę.

ŻANDARM. *-Paweł*

Wychodźcie z tamąd.

Do kogo wy się zgodziły? *- Sedwie*

DZIEWCZĘTA

(wychodzą z alkowy z tobołami)

(mówią obie naraz)

Do niego. *- razem*

(wskazują Natana)

ŻANDARM *- Powie Sedwe*

Gdzie macie wasze książki?

DZIEWCZĘTA

U niego. *nie: My miały jechać na służbę*

ŻANDARM *Sedwe*

A gdzie wy chcecie służby?

DZIEWCZĘTA

My miały jechać na służbę.

ŻANDARM *- Powie*

A gdzie?

DZIEWCZĘTA *- Anie: My miały jechać na służbę!*

My nie wiemy. *- Anie: My miały jechać na służbę!*

NAUCZYCIEL

Niby tego, niewiedzą.

APTEKARZ

Ta co?

ŻANDARM *- Powie*

A kto będzie wiedział?

DZIEWCZĘTA

Ten pan wie.

(wskazują Natana)

SĘDZIA

Gdzie to miało być?

NATAN

No ja ich miał odprowadzić do biura.

ŻANDARM

A biuro gdzie?

NATAN

IV: W mieście.

ŻANDARM - Paweł

W mieście – gdzie?

NATAN

No tam miał nas czekać taki pan, co ma adresy do tych miejsc i onby im adresy dał, gdzieby chciały iść.

SĘDZIA

To pan nie wiesz, gdzieby one poszły?

NATAN

A bo to mnie już nieobchodzi.

NAUCZYCIEL - Paweł

Niby tego, to go już nieobchodzi.

APTEKARZ

Ta co?

ŻANDARM

A to jest niedozwolone.

NATAN

To jest dozwolone, to jest uczciwy zarobek, to jest prawo.

ŻANDARM Sędzia

To nie jest prawo.

WÓJT - Marek

To jest psie prawo twoje złodzieju. Dzisiaj.

NAUCZYCIEL - Paweł

Niby tego, to jest jego psie prawo.

APTEKARZ

Ta co?

ŻANDARM

(do Natana)

Cicho być –

NAUCZYCIEL

Niby tego, mordę stulić.

APTEKARZ

Ta co?

CO POMAGA U TĘM -
↕ ↕
ZE PRZEKLINA W ZTĘM.

SĘDZIA

(do Natana)

Podpiszcie się.

NATAN

(zbliża się do stołu)

NAUCZYCIEL

(podaje mu pióro)

NATAN

(podpisuje się)

SĘDZIA

Mów pan, jak się to stało?

NATAN

To jest łajdak.

(pokazuje urlopnika)

Pijanica, awanturnik, zawadyaka, bił się ze mną, – szarpał, bił moją głową o mur w sieni, przypierał mnie; – strzeliło. Czy ja wiem jak? Ja nie wiedział, że kto stoi tam.

SĘDZIA

To był przypadek?

NATAN

(milczy)

NAUCZYCIEL

Niby tego przypadek.

APTEKARZ

Ta co?

NATAN

Sądźcie sami.

SĘDZIA

(do urlopnika)

Mów ty, jak to było?

URLOPNIK - 200/46

On mnie, ta bestya piekielna, szarpał, on ścisnął mi dłoń, zawarł pięści, za palec ciągnął.

SĘDZIA

S: Czyście widzieli, że kto za wami stał?

URLOPNIK

Widziałem.

SĘDZIA

To nie był przypadek.

URLOPNIK

Sądźcie sami.

NAUCZYCIEL

Niby tego.

APTEKARZ

Ta co?

SĘDZIA

Podpiszcie się.

URLOPNIK

Krzyżykiem?

SĘDZIA

Krzyżykiem.

WOJT - Yarek

Nie zna pisanego. Dzisiaj.

NAUCZYCIEL

Analfabeta. Niby tego.

APTEKARZ

Ta co?

SAMUEL

(pokazując Natana)

On sobie weźmie adwokata, on będzie od-
powiadał z wolności. Ja tu za niego składam
kaucyą, dwa tysiące reńskich.

(dobywa pieniędzy)

NAUCZYCIEL

Niby tego, pieniądze.

APTEKARZ

Ta co?

SĘDZIA

To na czyje ręce?

SAMUEL

Na ręce pana sędziego.

(kładzie przed nim na stole)

ŻANDARM

(do urlopnika)

A my pójdziemy.

URLOPNIK

Pójdziemy.

ŻANDARM

(wstaje)

(wyjmuje z kieszeni kajdanki i nakłada urlopnikowi)

URLOPNIK

(podaje ręce)

SĘDZIA

(do urlopnika)

Toście winni?

URLOPNIK

Sądzcie sami.

NAUCZYCIEL

Niby tego winien.

APTEKARZ

Ta co?

JOAS

(plącze)

(do urlopnika)

Mój drogi, mój śpiewaku, tyś mnie tak uczył
pieśni od tych ptaków słuchać.

(do sędziego)

On nie winien.

SĘDZIA

Kto winien?

SAMUEL

To głupiec, to dzieciak, to obłąkaniec, to
waryat.

WÓJT

(do parobków)

Idź no do Sapety, niech da konie i wóz dla
pana zandarma.

PAROBEK

Zaraz.

JOAS

(wskazuje Natana)

On winien – on zły duch – on bies.

SAMUEL

Milcz, milcz, ty szczeniaku!

JOAS

Ojciec mój, widzicie? – Patrzcie, na te jego
rysy po twarzy; marszczy się, brwi ściąga –
a tu napisane – zmawiali się, zmawiali.

(wskazuje ojca)

On winien, Mówi Pan: z miodowci
piorun was spali.

Za wasze zło, któreście tu posiali!

Mówi Pan: gradem wybiję,

wszystko plemię, co żyje;

w godzinę zwalę.

Mówi Pan:

on jest zbrodzień.

(głosem strasznym)

On winien!!!

SAMUEL

(drży, trzęsie się w złości)

(pięście zaciska i wznosi)

(nagle ręce składa błagalnie i palec na ustach kładzie)

JOAS

Ach!!!

(strasznym krzykiem)

Ojciec!!!

(z otwartymi ustami i rękoma rozkrzyżowanymi)

(z oczyma otwartymi zatacza się)

*KURTYWA OTWÓRZYĆ
YOWAS LE MİDOWCIE i Ojciec
Samuel*

SAMUEL

(chwytając go w objęcia)

WSZYSCY

(podbiegają)

SĘDZIOWIE

(podnoszą się od stołu)

SAMUEL

(patrzy w Joasa martwiejącego)

Gdzie on jest?

NAUCZYCIEL

Niby tego, omdlał.

APTEKARZ

Ta co?

SAMUEL

(słucha przy sercu chłopca)

Tu go niema.

(głośno)

Cicho! – (szepcem)

Cicho.

Tu go niema.

(przy ustach chłopca)

Tu go nie ma.

Te oczy patrzące we mnie. *Joas, Joas, Joas, Joas!*

Ty nie umieraj. Tyś jest Mozart,

tyś jest Rubinstein, tyś jest Joachim,

ty nieumieraj, tyś jest tysiące tysięcy.

ty skarb, ty mój skarb, ty pałace, ty raj,

ty Eden, – ty żyj.

(nasłuchuje)

Słyszycie? – Gra skrzypka, gra, – jego skrzy-

pka gra.

(układa trupa na ziemi)

Umarł – umarł.

Pozwólcie wy mnie?

(idzie do alkierza)

- wbiep po skrzypce

JUKLI

(idzie do alkierza, przynosi prześcieradło i przy-
krywa trupa)

SAMUEL

(wraca z alkierza, przynosi skrzypce)

(uśmiecha się)

(całuje skrzypce)

(kładzie na piersiach trupa)

Ty graj, ty grajku mój – ty graj.

(nakrywa głowę rańtuchem w czarne pasy)

(wskazuje urlopnika)

Puście go wolno.

(wskazuje siebie)

No ja winien tej śmierci → mikroport

a Bóg mnie winien (pokazuje syna)

tę śmierć – Bóg mnie to winien!

Niewinien ja, wy sędzię moi

a winien dziewięćkroć, tej zbrodni;

synowie gnębią mię wyrodni;

przed wami nędzarz stoi.

Oto mię dziecię – syn piętnuje
przed Bogiem w słowach grzechu.

Oto mię drugi, pierworodny

hańbi trwogą...

Sędziowie! Mojej duszy dzieło, z tych moich myśli się poczęło, przeciwko mnie
powstaje!

Prorok się ~~w~~krzesnął w dziecka duszy, niepowstrzymaną dłonią kruszy nie-
prawość. – Sąd wydaje.

O sędzie. Sędzio, godzisz we mnie.

Mnież paść pod gromem ciosu

a niezblaganą wolą Losu

ty sam padasz nikczemnie.

Ojcać winnego padło podać.

Już ~~wsta~~wasz Dawidowy;

wspiech cię dosięże grot Saulowy;

JUZ WSTAWASZ DAWIDOWY

w ojcowych rękach tobie ginąć...

Nieprawość była to.

W moich rękach życie gaśnie,
lampa w dłoniach rozpryska
a ogniów strasznych luną krwawą
w sumieniu światłem łyska.

Lęku i trwogi mej zjawiska
stały się żywą jawą.

O Absalomie mój! –

Jahweh, Jahweh!

Mnieś zabrał dziecko moje.

Jahweh! Jahweh!

Mój skarb, u moich stóp. –

Przysięgi Twoje: kłam.

Przecześnieś przysięgał nam,
że ziemi władztwo dasz?

Ty Bóg! – Ty był nasz!

A oto walisz twe proroki
i bijesz syny?

Ty Bóg, coś zwał Filistyny,
dla nas prawując wyroki;
coś się zatulał w obłoki
na Horeb, na Synai
płomienną szat kolumną,
jak wódz; coś wały morskie kroił.

Przed Tobąże padał na twarz
mąż, co zdrojem ze skał
w spiekotę pustynną poił.

Jahweh! Jahweh!

Za ciężki mój grzech
upadam w proch, na kolana,
i głową uderzam o próg.

Jahweh! Ty Bóg.

Wszechmocność posiadasz Pana.

Ty, coś Twego sługę Abrahama

powołał przed stos ofiarny
i żądał ubroczyć pierwaka,
spłodzonego z Sary Izaaka,
wejrzyj na dom mój cmentarny,
gdzie wybiła śmiertelna godzina i wyrzec Słowo
nad ojca głową:

że chciałeś zabrać mi syna.

(słysząc dzwonek)

(w sieni)

CHŁOPAK

(dzwoni)

ZANDARM

Miejsca! –

KSIĄDZ

(wchodzi)

Pokój temu domowi.

WÓJT

Na wieki wieków.

KSIĄDZ

Pochwalony Jezus Chrystus.

WÓJT

Na wieki wieków.

NAUCZYCIEL

Niby tego. Amen.

(ludzie wsiowi tłoczą się w sieni)

PEIGA

(wychodzi z komory)

WSZYSCY

(klękają)

(zdejmują kapelusze)

KSIĄDZ

(wchodzi do komory na prawo)

(zabierają tam światło)

DZIAD

(ze sieni przez izbę wlecze się na kolanach ku drzwiom komory)

WSZYSCY

(pozostają w ciemności, gdzie z okna szabaśnego odbłask świec za zasłoną białą)

(ze drzwi komory pada smuga światła na kię czących)

* **DZIAD** - z niedokci

(bije się w piersi i przesuwałc różaniec)

Powrócisz mnie Panie wszystkie, które wzięłeś. Albowiem rzeczono: Tyś jest, który byłeś i będziesz.

DRUK UKOŃCZONO 10-EGO

PADZIERNIKA ROKU 1907

18-12-11 11-11

Wzrost w okresie 18-12-11 11-11

Wzrost w okresie 18-12-11 11-11

Wzrost w okresie 18-12-11 11-11

Wzrost w okresie 18-12-11 11-11

Wzrost w okresie 18-12-11 11-11

Wzrost w okresie 18-12-11 11-11